

(premda brod još čeka na vez) počinje vrijeme predaha, potom ugovorene stojnice i tek po njihovu iscrpljenju prekostojnice. S obzirom na najavljene žalbe, to se gledište ne bi još moglo smatrati usvojenim.

D.Ć.

ENGLISKI APELACIONI SUD

Presuda od 19.II 1960.

Tsakiroglou A CO. Ltd. c/a Noble & Thorl,
G.m.b.H. Albert D. Gaon c/a Société Inter-
professionnelle des Oleagineux Fluides Ali-
mentaires

Kupoprodaja CIF - Povećani troškovi puta padaju na teret prodavaoca

Stranke su sklopile dva ugovora o CIF kupoprodaji sudanskog kikirikija, i to CIF Hamburg i CIF Marseilles. Prije nego je roba bila ukrcana, došlo je do poznatih događaja oko Sueskog kanala (1956), koji je bio zatvoren sve do 9.IV 1957. Prodavaoci su smatrali da je došlo do razjašnjenja ugovora, a kupci su usprkos tim okolnostima zahtijevali njegovo ispunjenje preko Rta dobre nađe. Arbitraža je u oba slučaja riješila u korist kupaca. "Queen's Bench Division (trgovački sud) također je u oba slučaja riješio u korist kupaca. Pred apelacionim sudom žalitelji su postavili ove tvrdnje:

a) treba smatrati da u ugovorima postoji prećutno određeno da će prijevoz biti izvršen preko Sueskog kanala, odnosno da je u ugovoru prećutno određeno da prijevoz mora biti izvršen upotrebljavanim i uobičajenim putem;

b) zatvaranje Sueskog kanala promijenilo je bitne uvjete posla i djelovalo kao razrješenje ugovora.

Apelacioni sud je jednoglasno presudio u korist kupaca.

Što se tiče prve tvrdnje smatra sud da nema govora o prećutnom ugovaranju riječi "preko Sueza", jer je to bilo moguće izričito staviti u ugovor, a to stranke nisu učinile. Treba kod CIF ugovora pretpostavljati da stranke, ako ništa izričito ne ugovore, imaju na umu uobičajeni put, ali ako taj

put nije u času ispunjavanja ugovora dostupan, to samo po sebi ne oslobadja prodavaoca obveze, nego on ostaje dužan prevesti robu bilo kojim putem koji je na raspolaganju, sve dok taj put ne bi bio takav da se može pretpostaviti da bi bio sasvim izvan predviđanja stranaka. Sud je smatrao, oslanjajući se uglavnom na konstataciju u arbitražnoj odluci apelacionog odbora Incorporated Oil Seed Association, da ispunjenje ugovora preko Rta dobre nade ne bi bilo u osnovi drukčije nego preko Sueza. Istina je da je udaljenost mnogo veća i da bi prijevozni troškovi bili povećani, ali te okolnosti same po sebi nisu dovoljne da dovedu do razrješenja ugovora. Povećanje prijevoznih troškova je uvijek teret koji pada kod CIF posla na prodavaoca i mogu nastati okolnosti zbog kojih ti troškovi znatno porastu i u pogledu "uobičajenog i normalnog puta". Sve je to prodavaočev normalni rizik. Član vijeća sudac Harman je istakao da se prigovor razrješenja ugovora odviše često ističe u slučajevima kad neka stranka smatra ispunjenje ugovora teškim i bez profita. Teškoće ili nepredviđeni troškovi koji padaju na jednu od stranaka u trgovačkom poslu nikad je ne mogu osloboditi od obveze sve dok posao ostaje ono o čemu su se stranke sporazumjele.

/LLIR 1960, str.349-365/

Ž.M.

Bilješka.- Odluke u ovim slučajevima razlikuju se od tzv. "prvog sueskog slučaja" (Carapanayoti & Co. Ltd c/a E.T. Green, Ltd - LLIR 1958, str.169), u kojem je sudac Mc Nair smatrao da je osnovna pretpostavka u vrijeme zaključenja ugovora bila neprestana otvorenost i upotrebljivost Sueskog kanala. Tražiti od prodavaoca da robu preveze pomoćnim putem oko Rta dobre nade značilo bi tražiti od njega ispunjenje u osnovi drukčije obveze, za koju u času zaključenja ugovora ni jedna stranka nije mogla ni sanjati da bi je prodavalac imao izvršiti. Da su stranke u to vrijeme mislile na takvu mogućnost, one bi se, kao razumni ljudi, odmah složile da je u tom slučaju ugovor razriješen. Predmet nije nikada došao pred Apelacioni sud, ali su sva tri suca tog suda u gornjim slučajevima izrazila neslaganje s odlukom suca Mc Naira i presudili drukčije.

Interesantno je navesti gornja gledišta da se zainteresiranima skrene pažnja da u ovakvim slučajevima sudska

praksa nije jedinstvena. Zbog toga će biti potrebno da stranke, čim mogu pretpostavljati da slične okolnosti mogu nastupiti, izričito u ugovoru navedu put koji se ugovara, i to kao bitni element ugovora.

Ž.M.

ENGLESKI APELACIONI SUD

Presuda od 19.II 1960.

Brodovlasnici broda "Palmelian" c/a brodovlasnici broda "Frisia"

Spasavanje broda - žalba povodom odmjerene visine nagrade

Motorni brod "Frisia" holandskih brodovlasnika je 1.III 1956. u kanalu St.George po lošem vremenu, pošto je zbog kvara strojeva izgubio svaku mogućnost manevriranja, zatražio pomoć. Brod "Palmelian" odazvao se pozivu. Došavši na lice mjesta nije mogao, poslije više uzastopnih pokušaja zbog jakog vjetrova i velikih valova, prebaciti tegleno uža. Ostao je međjutim čitavu noć kraj broda "Frisia" i kružio oko njega.

U jutro, kad su se vremenske prilike popravile, oteglio ga je u luku Holyhead udaljenu 55 milja.

Povodom nagrade za spasavanje sudac Merlman je, uzevši u obzir opasnost u kojoj su se nalazila oba broda zbog lošeg vremena a i zbog mogućnosti njegova pogoršanja, zatim vještinu kojom je spasavanje izvršeno, uz velike napore posade i veliku pomorsku vještinu zapovjednika, te imajući na umu spasenu vrijednost broda ("Frisia" 36.800 funti, a tereta 17.800 funti) i vrijednost broda spasavaoca ("Palmeliana" 278.000 funti, a tereta 90.000 funti) odredio je nagradu u visini od 7.200 funti, te je raspodjelio vlasnicima 3.600 funti, zapovjedniku 1.000 funti, a posadi 2.600 funti,

Holandski brodovlasnici žalili su se na visinu odmjerene nagrade.

Drugostepeni sud je potvrdio presudu prvostepenog suda i odbio žalbu iz razloga već navedenih u prvostepenoj presudi.

/LLIR 1960, str.90-96/

V.F.